

סיכום (חלקי) של הדעות לגבי הפרשת קטן

אליעזר טויק

(חלק מהדעות לא ממש חולקות אחת על השנייה אלא שבאחת מפורשים דברים שאינם מפורשים בחברתה ולכן הבאתי אותן כשתי דעות נפרדות, כמו כן דעה שהובאה במקרה מסויים לא בטוח שתסבור אחרת במקרה אחר אלא שבגלל שלא מפורש מה דעתה במקרה האחר לא כתבתי את דעתה שם)

איסור דאורייתא	איסור דרבנן	
מג"א ב בשם או"ה: נראה שמותר אף לתת לו בידים ²	מג"א ב בשם או"ה: נראה שמותר אף לתת לו בידים ⁴	קטן שאינו בר הבנה ¹
דעת המג"א ב עצמו ³ , ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): אין מצווין להפרישו ואף אביו, אך אין לתת לו בידים	דעת המג"א ב עצמו ⁵ , ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): אין מצווין להפרישו ואף אביו, אך אין לתת לו בידים	
<p>רמב"ם ע"פ הטור, רא"ש⁶: ב"ד מצווין להפרישו</p> <p>טור, סמ"ג, רמב"ן על התורה: אין ב"ד מצווין להפרישו⁷</p> <p>נימוק"י: אין אביו מצווה להפרישו חוץ מטומאת כהן, דם ושרצים</p> <p>תוס' פרק כל כתבי ע"פ הב"י, רשב"א ע"פ הב"י: אין אביו מצווה להפרישו⁸</p> <p>רמב"ם ע"פ הב"י, שו"ע: אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו חייב (וב"ד מוחים באביו⁹)</p> <p>ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו חייב</p>	<p>רמב"ם: אין ב"ד מצווין להפרישו ואף אינם צריכים למחות באביו (הט"ז ס"ק א מסביר לפי הרמב"ם שיש חיוב לאב להפריש את בנו אלא שב"ד אין צריכים למחות בו שיעשה כן וק"ו שאין להאכילו בידים¹⁰)</p> <p>שו"ע: אין להאכילו בידים (ונראה שאין אביו מצווה להפרישו¹¹)</p> <p>ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו חייב</p>	קטן שהוא בר הבנה אך לא הגיע לחינוך
<p>רמב"ם ע"פ הב"י, שו"ע ע"פ משנ"ב ח, י"א שני ברמ"א: אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו חייב (וב"ד מוחים באביו¹²)</p> <p>תוס' פרק כל כתבי, רשב"א, י"א ראשון ברמ"א, משנ"ב ב בשם חיי"א, ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): ב"ד מצווין להפרישו</p>	<p>ר"ן: לצורך הקטן או לצורך שהגדול לא יעשה עברה מותר אף לתת לקטן בידים</p> <p>רמב"ם: אין לתת לו בידים</p> <p>שו"ע: אין להאכילו בידים (ונראה שאין אביו מצווה להפרישו¹³)</p> <p>מג"א ב¹⁴: אביו חייב להפרישו אבל אין ב"ד מוחין באביו</p> <p>משנ"ב ב בשם חיי"א, ספר חינוך הבנים (הרב נויבירט): אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו חייב</p>	קטן שהגיע לחינוך

דברים כלליים:

- אם דעתו של הקטן לעשות את האיסור בשביל גדול בכל מקרה יש למחות בידו (ראה משנ"ב א)
- בעניין מאכלות אסורות אע"פ שיש מקרים שאין חיוב הפרשה או יש היתר האכלה מ"מ הביא המג"א ס"ק ב שב"ד מובא שהדבר מזיק לו ומטמטם את ליבו
- הרמ"א מביא שאע"פ שעבר הקטן קודם שנהיה בר עונשין טוב שיקבל על עצמו משהו כתשובה וכפרה
- בעניין מקומות שחייב האב להפרישו האם יש חיוב גם לאמו והאם יש חיוב כלפי בת ראה מג"א א ומה שכתבתי עליו

- במקומות שאין להאכיל בידים כתב המג"א ס"ק ג שאין להכניסו למצב שיש סיכוי גבוה שיעשה את האיסור

¹ יש להעיר לגבי שורה זו שהחילוק בין בר הבנה לאינו מופיע לראשונה באו"ה ומובא במג"א וצ"ע לגבי שאר הראשונים והשו"ע שלא הזכירו דבר זה האם זה מראה שלדעתם אין חילוק בין בר הבנה לאינו

² עיי' שעה"צ ו

³ עיי' שעה"צ ו, וכן נראה מהמשך דברי המג"א שכתב שתינוק שאינו בר הבנה אין להכניסו לאהל המת

⁴ עיי' שעה"צ ו

⁵ עיי' שעה"צ ו, וכן נראה מהמשך דברי המג"א שכתב שתינוק שאינו בר הבנה אין להכניסו לאהל המת

⁶ אע"פ שהבי"י הסתפק מה הסיבה שהרא"ש והרי"ף השמיטו את מה שאמר ר' יוחנן שהקטן המכבה עושה על דעת אביו מ"מ מהמשפט שהביא הבי"י מהרא"ש ריש מס' שבת מוכח שכן היא דעתו

⁷ לגבי טומאת כהן, שרצים ודם נחלקו הבי"י והט"ז ס"ק ג האם לדעת הטור יש חיוב הפרשה על הבי"ד וראה טור יו"ד סימן שעג בתחלתו שנראה שכתב הטור שיש מצוה להפרישו וצריך עיון לדעת רמב"ן על התורה וסמ"ג הביא הבי"י שאין חיוב הפרשה לבי"ד

⁸ כן נראה שהבין הבי"י בדעתם שאומר שלפי שיטתם אין הבדל בין אביו לבי"ד ורק לרמב"ם שעושה הבדל בין אביו לבי"ד הגמרות שקשות על הרשב"א אתי שפיר

⁹ ע"פ מה שהסביר בב"י את דעת הרמב"ם וכן כתבו הט"ז א והמג"א ב ואם כן אין סיבה לומר שהשו"ע והרמ"א לא סוברים כן

¹⁰ גם מלשון הרמב"ם מאכלות אסורות יז, כז שלא חילק בין הגיע לחינוך או שלא נראה שאין להאכילו בידים

¹¹ שהרי בעניין האכלה בידיים כתב שאפילו באיסור דרבנן אסור ואם הוא סובר שאביו חייב להפרישו היה צריך לכלול את איסור דאורייתא עם איסור דרבנן ברישא של "אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו מצווה..." וממילא הייתי יודע שאין להאכילו בידיים

¹² ע"פ מה שהסביר בב"י את דעת הרמב"ם וכן כתבו הט"ז א והמג"א ב ואם כן אין סיבה לומר שהשו"ע והרמ"א לא סוברים כן

¹³ שהרי בעניין האכלה בידיים כתב שאפילו באיסור דרבנן אסור ואם הוא סובר שאביו חייב להפרישו היה צריך לכלול את איסור דאורייתא עם איסור דרבנן ברישא של "אין ב"ד מצווין להפרישו אבל אביו מצווה..." וממילא הייתי יודע שאין להאכילו בידיים

¹⁴ המג"א לכאורה מדבר דווקא בהגיע לחינוך כי ראייתו היא מסימן קו ושם מדובר כשהגיע לחינוך